

ZNANSTVENI SKUP „LA TRADUZIONE: STRUMENTI, PROBLEMI, ESPERIENZE“, VARŠAVA (POLJSKA)

Vesna Deželjin*
Filozofski fakultet u Zagrebu

Znanstveni skup naslovljen *La Traduzione: strumenti, problemi, esperienze* održan je u Varšavi 4. i 5. travnja 2014. godine u organizaciji Fakulteta za primijenjenu lingvistiku Sveučilišta u Varšavi, a okupio je, osim znanstvenika iz Poljske, još nekolicinu iz Francuske, Hrvatske, Irske, Italije i Slovenije.

Skup je započeo izlaganjem Joanne Ugniewske iz Varšave koja je, i sama prevoditeljica s talijanskoga na poljski jezik, u svojem izlaganju pod naslovom *Il traduttore: protagonista del XXI secolo*, posluživši se primjerima iz talijanske književnosti, pokušala pokazati teškoće s kojima se susreće današnji prevoditelj, poglavito u novom mileniju.

U sesiji nakon uvodnoga predavanja kao prvi govornik govorio je Rosario Portale o svojim iskustvima prevođenja primjerice Shelleyjeve poezije na talijanski jezik, napomenuvši da je već odavno poznati prijemor oko doslovnog ili slobodnog prijevoda, odnosno oko „vanjske vjernosti“ i „unutarnje vjernosti“ izvorniku stalno nazočan i svaki ga prevoditelj doživljava (i prevladava) na svoj način.

Paulina Malicka sa Sveučilišta u Poznanu govorila je o nemogućnosti kvalitetnog prevođenja dijalektnog izraza pjesnika Ignazia Buttite na poljski jezik.

Giovanna Tommasucci sa Sveučilišta u Pisi također je dotaknula temu neprevodivosti, ili svakako manjkave mogućnosti prijenosa teksta na druge jezike, a niz primjera koji to potvrđuju, poglavito u sferi izbora riječi i položaja riječi, našla je u prijevodima na talijanski poljskoga pjesnika Juliana Tuwima.

Aspektom prevođenja egzaktnih izvanjezičnih segmenata, poput onih iz područja znanosti, uklopljenih u književni tekst zanimao se Stefano Redaelli sa Sveučilišta u Varšavi; Redaelli je analizirao prijevode na poljski tekstova Prima

* vdezelji@ffzg.hr

Levija, s posebnim osvrtom na mnogobrojne note koje se nalaze u prijevodu Levijeva romana *Il Sistema periodico*.

Posluživši se prijevodom na poljski značajnoga romana *Una donna* talijanske književnice i feministice Sibille Aleramo, Anita Kloss sa Sveučilišta u Lublinu govorila je o znanosti o prevođenju iz perspektive feminizma i uopće rodni studija.

Treća sesija započela je izlaganjem Vesne Deželjin sa Sveučilišta u Zagrebu o prijevodima najpoznatijega djela Marina Držića, komedije *Dundo Maroje*, na engleski, talijanski (dva prijevoda) i poljski jezik, kako bi se pokazalo koliko različita čitanja, i davanje prednosti nekom od aspekata kompleksnog djela kakvo je komedija, dovodi do vrlo neobičnih prijevoda istoga teksta.

Tema izlaganja Ewelina Walendziak s varšavskog sveučilišta bila je putopisna proza škotskog pisca putnika Patricka Brydona (1736. – 1818.) *A Tour Through Sicily and Malta*, koja je bila prevedena i na poljski jezik s obzirom na to da je vrlo brzo nakon pojave postala obvezan vodič za sve putnike na Siciliju i Maltu.

Prijevod na poljski dnevnika talijanskog pisca Giovannija Battiste Fagiulija, bliskog medičeskome dvoru, bio je osnova izlaganja Małgorzate Trzeciak s istoga Sveučilišta koja se posebno osvrnula na pojedine toskanske izraze Seicenta koje je valjalo prenijeti u poljski jezik.

Mikolaj Sokołowski iz Poljske akademije znanosti održao je izlaganje pod naslovom *Le traduzioni polacche dei testi towianisti italiani: un caso di doppia traduzione oppure un caso di ritraduzione della terminologia towianista* propitujući u njemu ne samo na kojemu je jeziku misao mistika i emigranta Andree Towianskog, prijatelja Adama Mickiewicza i sudionika talijanskog Risorgimenta, bila prvotno formulirana već i odnos njegovih sljedbenika u Italiji i Poljskoj prema tim idejama.

Aspektima i osobitostima prijevoda Ezopovih basna na poljski iz ruke Pëtra Kašinskija, s posebnim osvrtom na *koinè* koju je prevoditelj stvorio kako bi čitatelju sedamanaestoga stoljeća približio izvornik, bio je posvećen referat Marie Cristine Bragone sa Sveučilišta iz Pavije.

Chiara Piola Caselli (Sveučilište u Grenoblu) pozabavila se prijevodom kapitalnoga Goetheova djela (Patnje mladog Werthera) na talijanski koji je potpisao G. A. Borgese, osvrnuvši se pri tomu naročito na pitanje u koje se od različitih prevoditeljskih usmjerenja taj prijevod uklapa.

Na pogreške u prevođenju upozorila je Lucia Pascale sa Sveučilišta u Varšavi, a primjere za to, od kojih je predstavila tek nekoliko, pronašla je u Vulgati zbog površnoga/ pogrešnoga čitanja izvornika na hebrejskom.

Drugi dan skupa započeo je izlaganjem Martine Ožbolt sa Sveučilišta u Ljubljani koja je o prevođenju govorila s različitih aspekata te upozorila na osobitosti profesionalnoga prevođenja egzaktnih, neumjetničkih tekstova, kao didaktičke aktivnosti i kao umjetničke aktivnosti te na potrebu razvijanja različitih tipova kompetencije kod prevoditelja.

Marta Kaliska sa Sveučilišta u Varšavi izlagala je na temu lingvističkih aktivnosti koje se iskazuju u procesu poučavanja specijalističkoga prevođenja, s posebnim osvrtom na tekstove iz ekonomije.

Dorota Kozakiewicz, s istoga Sveučilišta, u preglednom je radu izložila prednosti kontrastivne (supostavne) gramatike, kao temeljnoga instrumenta u obrazovanju budućih prevoditelja.

Zadnja sesija ovoga skupa okupila je doktorande Sveučilišta u Varšavi čija se izlaganja nadovezuju na njihov istraživački rad tijekom doktorskoga studija. Aleksandra Piekarniak govorila je o recepciji talijanske književnosti u Poljskoj između 1945. i 1989. godine. Aleksandra Bancercz govorila je o prijevodima Oriane Fallaci njezinih vlastitih tekstova. Agata Pryciak istraživala je svojedobno kontroverznog talijanskog pisca Per Vittoria Tondellija i neke prijevode njegovih tekstova, a Magdalena Oleksy razmatrala je teškoće prevođenja na primjeru Calvinova romana *Se una notte d'inverno un viaggiatore* u prijevodima na poljski i engleski.

Kao posebnu vrijednost ovoga skupa treba istaknuti raznovrsnost izlagača, s obzirom na njihove znanstvene profile, i tema o kojima se govorilo, što je pokazalo da se o prevođenju, kao procesu i rezultatu, može govoriti iz različitih motrišta.